

უნდა, ყოვლის შეუწყნარ ებლივ, რე ისეთ
სასტურათ დაისჯოს, რაღაც იმის მოქმედება
მხოლოდ იმაზე იყო დამკიდებულო.

აქესნათ ეს მაგალითობით: ჩშიერმა მეზო-
ბელმა მდიდარ მეზობელს ბატი მოჰკარა; და-
კლა და ჩუმათ შეჭამა. უწინ დელი მსაჯულე-
ბი ამაზე იტუოდნენ: „სხვისი საკუთრების მო-
პარეა მშიერი მეზობელის ბოროტ სულს მო-
აწავებს; რა გამოვა, რომ ყველა მშიერებმა
მდიდრები გაჲქურდონ? მშიერ მეზობელს იმ-
დენი ფერილი ნება და თავის დაჭე-
რა უნდა აღმოეჩნა, რომ ეს ბოროტი საქ-
მე არ ექნა; და ჩადგან ვერ აღმოიჩინა, თვი-
თონ იმის ფასწერების და სხვების სამა-
ვალითოდ, სასტუკათ უნდა დაისაჯოს.“ მეო-

၅၅ မြတ်လောက်ဘူး ပုဂ္ဂနိုင်သာတေ၊ ဓါတ်ရောဂါး ဒေဝါရီ၏

IV

III

ახლა მოეილაპარაკუოთ იმაზე, თუ ახლან-
დელი სწავლულები და მეცნიერება როგორ
უყურებენ ყოველ-გვარ კაცის მოქმედებას.

ჭერ, სანამ ფიზიოლოგია აღმოაჩენდა ზე-
შოსსენებულ კანონს (ადამიანის ნებაზე იმის მის შოქედების დაუმოკიდებლობას), მანამდინაც ჩინდებოდნენ ისეთი პირები, რომელნიც ამ- ვს კე-
მართებდნენ მართვას და მართვის მიზანის უფ. თა

შოსხენებულ ვანონს (აღმიანის ნებაზე იმის მოქმედების დაუმოკიდებლობას), მანამდინაც ჩენდებოლნენ ისეთი პირები, რომელიც ამ-ბობდნენ, რომ აღმიანი მონაა გარეშე მყოფი გარემოებისათ, რომ ბორიტ სულათ არა-ენ არ იძადება, თვითონ საზოგადოების ბრა-ლია, თუ ზოგიერთი იმის წევრები ლუმა-ცურს ვერ შოულობენ და ამის გამო იძუ-ლ ებულნი არიან, შიმშილის დასაქმაყო-ფლად, ცუდი საქმე ჩაიდინონო და სხვ. გა-მოხენილი ინგლისელის რობერტ ლუენის სწავლა და თვით ცხოვრება ამ უბრალო აზ-რის დამტკიცებაზე იყო დამყარებული. რამ-დონიმე მაგალითით თვით საქმეში დამტკი-ცა იმან, რომ, რაც უნდა ცუდი ხასიათისა და ბორიტ საქმეებს შეჩევული კაცი აიყვანო, ძალიან ადვილათ მოიშლის ცუდ-კაცობას, თუ კი გარეშე მყოფი გარემოებები ისეთებია, რომ იმის აუკილებელი საჭიროების დასაქმა-ყოფილებლად ცუდი საქმეების ჩადენას არ თხოულობდნ. არც ვიქტორ ჰიუგო ყოფილა ზემოხსენებულ ფიზიოლოგიურ კანონზე დამ-ყარებული, როდესაც თავის გამოჩენილ მო-თხრობაში („საბრალონი“) ამართლებდა შან-ვალეანს, რომელმანც შიმშილის დროს პუ-რი მოიტაცა; მთელი ამ მოთხრობის აზრი ის არის, უჩვენოს მკითხველს, რომ შან-ვალეა-ნისთანა მტაცებლების არსებობა თვითონ სა-ზოგადო წყობილობის ბრალია და არა ადა-მიანის სიბოროტისა. მაგრამ ფიზიოლოგის დამსახურება ის არის, რომ იმან მეცნიერები-თი გზითა და ცდით გეიჩენა და დაგვიძტკი-ცა ამ კანონის კეშმარიტება. ნამდვილი მეც-ნიერება იმ მშიერისაგან ბატის მოპარეაზე, რომელიც ზეგით მაგალითად მოვიყვანეთ, აი რას ამბობს: „მართალია, სხვისი საკუთრების მითევინება ანუ ქურდობა და მტაციობა ძა-ლიან ცუდი საქმეა, მაგრამ ამ შემთხვევაში შშიერის დასჯა საქმეს ბერებს ვერ დაგეხმარე-ბა და ვერც ქურდობას მოსპობს, სანამ ის გარემოებები არ მოისპობიან, რომელიც ქურ-დებს შექმნიან. მაში ჩენი შეცადინ ეობა იმაში უნდა მდგომარეობდეს, რომ შიმშილი და სი-სწავლე მოვსპოოთ; ადამიანის ცხოვრება ისე უნდა იყოს გამართული, რომ, როდესაც ერ-თი კაცი მილიონების პატრონია, მაშინ მეო-

რე ისეთ მდგომარეობაში კი არ უნდა იყოს,
რომ შემშილით კვდებოდეს. მიყვით მშეერს
პური, შიშველს ტანის-სამოსი, დაკმაყოფი-
ლეთ იმის ყოველი კაცობრიული მოთხოვნი-
ლება და, დარწმუნებული იყვით, ქვეყანაში
ისე გაძეირდება ცუდ-კაცობა, როგორც ახ-
ლა კეთილი საქმეებია გაძეირებული; და ეს
ლარიბი კაცის აუცილებელი მოთხოვნილების
დაკმაყოფილება და თან ბოროტი საქმეების
შემცირება (თუ არ მოსპობა) მხოლოთ მა-
შინ შეიძლება, როდესაც ჩვენი ცხოვრება
უფრო სამართლიანათ იქნება გამართული და
როდესაც ლარიბის შრომით მდიდარი არ ისარ-
გებლებს.“

IV
რაც შეეხება მეორე მაგალითს, გონიერული სწავლულები აი რას გეტყეიან: „თავის ცოლის დამეგობრებისთვის პეტრებ ზოორგებობა განა? შექველია, ეს საშინელი საქმეა. მაგრამ მეორესაც რომ სიკედილით სჯით ერთის მაგივრათ ორ სიცოცხლეს რომ ღუბავთ, განა ამითი საქმე კეთდება? თუ გნებავთ, რომ ამისთანა უძედური შემთხვევა არ მოხდეს, ისეთი ცოლქმრობა გამართეთ, რომ ცოლმა ქმარს და ქმარმა ცოლს არ უდალატოს; ეცადეთ, რომ კაცი თავის ცოლს, რომ გორც უჭრალო ნივთს, ისე არ უყურებდეს ეცადეთ, რომ უსიყვარულოთ ცოლ-ქმრობა არ მოხდეს და ეს ცოლ-ქმრობა ერთმანეთითანასწორობაზე და დაუმოკიდებლობაზე იყო დამყარებული. მაშინ დაჩრდინებული იყავით ამისთანა შემთხვევები არ მოხდებიან.

V
ეს კეშმარიტება განათლებული ხალხები

შმართებლობათაც გაიგეს; ამიტომაც სოქვა
უფ. თარჩნიშვილმა, რომ ამ კანონს სხვათ
შორის ჩევნი სასამართლოების რეფორმებზ
ჰქონდათ დიდი გაელენაო. მართლაც, ჩევნ
„დასჯის წესდებულებაში“ რამდონიმე მუხ
ლია, რომელიც თხოულობს, რომ, როდესაც
მსაჯულები ბრალდებულის დასჯაზე დაიწყე
ბენ მოლაპარაკებას, იმათ დანაშაურობი
„შესამსუბუქებელი გარემოებებიც“ უნდა მი
იღონ მხედველობაშიო; ეს შესამსუბუქებელ
გარემოებები არიან: ბრალდებულის სისაწუ
ლე, მცირე წლოდანობა, ჭკუის სისუსტე დ
სხვ. ხანდისხან ბრალდებულის, არა თუ შეუ
მსუბუქებენ დანაშაულობას, სრულიადაც აპ
ტიებენ ხოლმე. ამისთანა მაგალითები ძალ
ან ბევრი მომხდარა რუსეთში: რუსთის ნ
ფიც შესაჯულებს, რომელნიც თვითონ ხალ
ხში არჩეული პირებისაგან არიან შემდგარნ
ვინ იცის, რამდენი ქურდი და მტაცებლებ
გაუმართლებიათ! ამ გამართლების დროს შ
საწყნარებელ გარემოებათ, რასაკეირებული
ბრალდებულების სიღარიბე და ლუკმა პურ
უქონლობა მიუღიათ მხედველობაში...
ამასირი გაელენა აქვს ზემოხსენებუ
ფიზიოლოგიურ კანონს კაცის ბოროტ-მი
ქმიდების სჯაზი...

VI

ამაზე უფრო მომეტებული თუ არა, ნა
ლები გავლენა არ ჰქონის ამ კანონს პერ
გოგიაში:

မართლაც, უწინდელი პედაგოგების (მა-
ც- წაელებლების და აღმზდელების) აჩრით, ყვ-
ე, წვილის აღრჩდისათვის წკებლა და ცემა-ტუ-
აი პა აუცილებელ საჭიროებას შეადგინდა, ვერ-
ის ერთ დედ-მამას, ვერცერთ მასწავლებელ-
ა- ვერ დაჯერებდით, რომ კემა ყმა-წვილს, გა-
მი თების და გაწვრთნის მაგივრათ, სრული-
ე- გააუზუჭებს და გააუზნეოებს. შინ დედ-მ-
ის სცემდა საწყალ ბავშვება და გარეთ, შკოლა-
რ- მასწავლებელი. „მოგიხდება, შვილო, ეუბ-
ში ბოლა დედა, რაც უფრო მეტს გცემნ, ა-
ი- უკეთესი კაცი გამოხეალო!“ „აი, ნეტავი ჩ-
სე თვისაც მაგნაირათ ეცემათო, შეჭნატრო-
რ- მამა, მეც კარგი კაცი გამოვიდოლი!“
ა- სიბრძნეზე დაუუძნებული დედ-მამა და

შავლებლები არც ჯოხებს და არც თავიანთ
ხელებს ზოგავდნენ. მაგრამ, გასაკვირველია
რომ რაც, უფრო მომეტებულს სცემდენ ყმა-
წვილს, ისე უფრო თან და თან ხდებოდა
ისა, ისე უფრო უკარდებოდა სწავლაზე გუ-
ლი და ეჯავრებოდა წიგნი. ამისთანა მდგო-
მარებობა ვის არ გამოუცდია? ამნაირი პედა-
გოგია რომ შეაძულებდა ყმაწვილს სწავლასა,
განა ეს გასაკვირველია? სიამოვნების მაგივ-
რათ, ყმაწვილი სწავლაში წვალებას ჰპოებდა
და რათ გაგიკვირდებათ, რომ იმას ეჯავრე-
ბოდა ის!

მაცს ძალაან ხშირათ აჩნდება მაიმუნის
ხასიათი: ჯერ მოზღილი ადამიანიც თითქმის

ამას გარდა, უფ. თარხნიშვილისაგან გა-
მოთქმულს კანონს ეინ იცის, რამდენ სხვა სა-
განთან აქვს კავშირი, ეინ იცის, რამდენ აზრს
მოგვრის ის კაცს თავში! მაგრამ ჩვენი საუ-
ბარი უიმისოთაც გრძელი შეიქნა და ამ
შემთხვევაში შეითხველი იმასაც უნდა დაგვ-
ჯერდეს, რაზედაც დოეს მოვილაპარაკეთ.—

հՅԱՅՈՒ

არეულობა იდესის უნივერსიტეტი

ზარსული თვის უკანასკნელს რიცხვში
მდებარეობს უნივერსიტეტში მოხდა პატარა არე-
სულობა, რომლის გამოისმით ეს უნივერსი-
ტეტი, სახალხო განათლების მინისტრის ბრძა-
ნებით, დაუკეტიათ. საქართველოს კოფილა:

სლავიაზური კაბოხების პროფესიონალი, უფრო ბოგიშიჩი, პირველ კურსში ლექციას ჰქონდა. ამ დროს ერთი სტუდენტი თავის ჩანაცემის იჯდა თურმე და ლექციას ყურადღები. მრავალ რუსულ განერაციას სწერენ, ეს სტუდენტი ისე იჯდაო, რომ ეს ჯდომა, ჯდომას კი არა, წილას უფრო ჩამოგადაო. პროფესიონალი მიუმრუნდა თურმე ამ სტუდენტს და უთხრა: „სამიკიტნოში ხომ არ მოსულხართ გადით აუდიტორიიდამ!“ (Что вы въ кабаке пришли? Вонъ изъ аудиторії!) ასე იწერებიან ერთ რუსულ განერაციაში და იმ წიგნშია (პროფესიული მდევილამ მოვიდა აქ. მეორე რუსულ განერაცია კი სწერენ, პროფესიონალი უთხრა, რომ რიყიანათ დაჯერიო. სტუდენტი წამოდგა და რაღაცას თქმა უნდოდა, მაგრამ პროფესიონალი ჩააჩინა ის. ამ დღეს ამით გათავით საჭირო.

မြက်ရွှေ လျေား စုတ္တနံပါတီမှ အုပ္ပန္တာရိုက်ရှိသူ
မြောက်ရှုံး တာ့၏ ဖျော်ရွှေလှ အုပ္ပန္တာရိုက်ရှိ တဲ့
အား၊ ဇန်နဝါရီ စုတ္တနံပါတီ နဲ့ စျော်ရွှေလှတဲ့
မြောက်ရှုံး ဘုရားစုတ္တနံပါတီ အုပ္ပန္တာရိုက်ရှိ ဖြစ်
သူ၏ အား မြောက်ရှုံး ဘုရားစုတ္တနံပါတီ အုပ္ပန္တာရိုက်ရှိ ဖြစ်
သူ၏ အား မြောက်ရှုံး ဘုရားစုတ္တနံပါတီ အုပ္ပန္တာရိုက်ရှိ ဖြစ်

მოვიდა. ამან სთხოვა სტუდენტებს, ამ სკა-
სთვის თავი დაწერებებინათ და დაწენარებუ-
ლიყვნებ; მაგრამ სტუდენტები უკითხს ზოგი
ციროდნენ და თხოულობდნენ, ასთა მათ დასტუ-
პორმა ბოგიშიჩა ბოდიში უნდა მოსთხოვოს
სტუდენტსათ. ამ ყვერალმა საღამოს ხუთს
ათამდი გასწია. პროსექტორმა ბოგიშიჩითან
გვჩავნა კაცი, რომ ეკითხა, მოითხოვს ბო-
იშს, თუ არაო? ბოგიშიჩა ხიტყვა მისცა,
ომ ზეგ მოვალ და ბოდიშს მოვითხოვო.
ესამე დღეს იმას გამოვეგზავნა წიგნი, რო-
მლელშიაც მხოლოდ იმას იწერებოდა, რომ
ვათა ვარო და ამის გამო ლექციიბის საკით-
ხვად დღეს ვერ მოვალ უნივერსიტეტშიო-
მ ამბავმა მით უფრო მომზებული უქმა-
თფილება ჩამოაგდი სტუდენტებში, რომ წი-
ა ლამეს ზოგიერთებს თაატარში ენახათ ბო-
იშიჩი. სტუდენტები შეიყარნენ აუდიტორია-
ი და ამ საქმის თაობაზე გაცხარებული ლა-
რაკი ჰქონდათ. ამ დროს შემოვიდა რექ-
ორი. სამასმა კაცმა ერთხმით მიახახა იმას:
მოგვაშორეთ თავიდამ ბოგიშიჩი!“ (далის
ნიშიჩა!). რექტორმა უთხრა სტუდენტებს,
თუ არ დაწენარდებით, ჯარს მოვიტომობ, აქე-
დამ გაგდენით და უნივერსიტეტს დავკეტავო.
სასტუმის მიცემის მაგირათ, სტუდენტებმა ბო-
იშიჩი მოგვაშორეთო, დასძახეს.

* * *

ରୁଷୁସୁଲ ଗାନ୍ଧେତେବେଳୀ ଶ୍ରେଣ୍ଟଙ୍କୁ ଅମାର ଫିନ୍ଚାଟ,
ପ୍ରେର୍ଯ୍ୟର୍ଥିବୁନ୍ଦିଲିଖି ଶ୍ରେଣ୍ଟଙ୍କୁ ସାହିତ୍ୟାଧିକ୍ରମୀ, ରାଜତ-
ଲୋକ ଫାରିଶନ୍ତୁଳ୍ଯକୁ ବେଳୀ ଏବଂ ଉପରେ ରାଜିକାଙ୍କୁ ପାଇଲୁ
ମାନାତଲ୍ୟକୁ ପାଇଲୁଛାମୁଁ । ଅମାରଙ୍କାନ୍ତରେ ଏହି
ଶ୍ରେଣ୍ଟଙ୍କୁ ଅମାର ସାହିତ୍ୟାଧିକ୍ରମକୁ ପାଇଲୁଛାମୁଁ । ଏହି
ଶ୍ରେଣ୍ଟଙ୍କୁ ଅମାର ସାହିତ୍ୟାଧିକ୍ରମକୁ ପାଇଲୁଛାମୁଁ ।

* * *

რუსეთის სამღვდელოება მუდამ სჩივის, რომ ჩვენი სასულიერო პკადემიებიდამ სტუ-
დენტები მღვდლებად არ შედიან, უფრო სა-
ერო სამსახურს ეტანებიან. ბმის გამო სასუ-
ლიერო მთაერობამ ამას წინათ გამოსცა
ბრძანება, რომ სასულიერო პკადემიებში
კურს შესრულებული სტუდენტები მხოლოდ
სამღვდელო ნაწილში უნდა შეირიცხონ და
შეავიწროვა იმათი საერო ნაწილში გადასცელა.
ამ გარემოებამ, როგორც ერთ რუსულ გა-
ზეთში იწერებიან, თითქო უფრო წააქეზა
სასულიერო საწავლებლების მოწაფეები და
ახლა სემინარიებიდამაც ძალიან ბეჭრი გამო-
დიან და საერო სასწავლებლებში შედიან
თურქე.

* * *

იაროსლავის გუბერნაციის ამ ქამთად შეიღი
საარტელო ყველის ქარხანა: ამის გრძელ,
რაღაც ეს საქმე სოფლისთვის ძალიან სა-
სარგებლოდ დაუნახავთ, წელს კიდევ რჩ
სოფელში აპირებს თურმე იქაური ეროვა
ყველის ქარხანის გამართვას. ამ ქარხ ნებში
გაკეთებულს ყერებს თითქმის სულ პეტე-
ბურლში ჰყიდიან, სადც საარტელო ყველის
ქარხნებისთვის ცალკე მაღაზია არის გამარ-
თული. მითო გირვანქა ყველი წუთ შაუჩათ
იყიდება; სულ წელს 1,433 ფუთი ყველი
გაუკეთებიათ ამ შეიღ ქარხანაში, რომელიც
10,725 შანეთად გაუყიდნათ. ამას გარ დ

2,000 მანეთის ერბო და ქარხნებთან გაზღიული ღორები გაუყიდნათ; ასე რომ სულ ამ ქარხნების მეპატრონე სოფლებს წელს 12,000 მანეთი შეიმსახული ჰქონდათ.

პეტერბურლის შედიკო-ხილურგიურ აქადე-
მიაში ამ ქამად მარტო ერთ პროფესორთან,
ზრუბერთან, მუშაობენ ქალები. ამ პროფე-
სორის ანატომიურ თეატრში რამდონიმე ქა-
ლი დაიარება, კაცის გვამებს სჭრიან და ამნა-
ირათ სხეულის აგებულებას სწავლობენ. ამას
წინეთ ერთი ახილებული შემთხვევა მომხდა-
რა იმ ანატომიურ თეატრში: ერთ ქალს მო-
უსყიდნია ღამე ფელშარი და მოსამსახურე,
გამოურთმევია იმათთვის ორი მკედრის გვამი,
დაუჭრია და შიგნეულობა უსინჯავა: მს ამბა-
ვი გაიგო პროფესორმა, რომელმანც მეორე
დღეს გამოაცხადა, რომ, თუ შემდეგში კიდევ
ამისთანა მაგალითი მოხდა, ქალებს ალექსა-
ლები ჩემთან ანატომიის სწავლაო. მრთი მე-
დიცინის სტუდენტი გაკირვებით იწერება
ამის თაობაზე, რომ რა საჭირო იყო ღამე
მოსყიდვით და ქურდულათ გვამების დაჭრა,
განა დღისით ვინ უშლიდაო? ამისთანა მოქ-
მედებით ერთი უშეიროვ ქალი მრავალ სხვა
მოუსპობს სწავლის ღონისძებელაო.

ԱՅԵՐ ԲՅԱԿԵՐԸ

საფრანგეთი

შარზანდელმა მოუსევენარმა და ბევრის
მხრით უბედურმა წელიწადმა თითქო დაღა-
ლა საფრანგეთი; იმ საშინელი გარეგანი და
შინაგანი ომიანობის შემდეგ, რომელიც საფ-
რანგეთის ერს შარზან თავს გადახდა, ახლა
მშეიღობიანობა და შეუშფოთებელი ცხოვ-
რება დამკვიდრდა. ახლანდელმა რესპუბლი-
კურმა მშაროებლობაშ იმღონი გონიერობა
კიდევ გამოიჩინა, რომ თავის უმთავრესი კუ-
რალება საფრანგეთის შინაურ მღვმარეობას
მიაქცია. მშაროებლობა და თვითონ ერიც მიხვ-
და, რომ როგორც მტრისაგან დამარცხების
მიზეზი, აგრეთვე იმ საშინელი არეულობისა,
რომელიც ამის შემდეგ მოხდა პარიჟში, ის
იყო, რომ საფრანგეთის ერი უკანასკნელ ხა-
ნებში თვითმოქმედებას გადაეჩინა, არ აქციებ-
და ჯეროვან ყურალებას თავის მდგომარეო-

ბასა, და ერთის სიტყვით, ცოტა არ იყოს
ზნეობით დაეცა. ამ ზნეობით დაცემისა და
გონებით მიძინების მიზეზი იმპერია და იმსის
გამჩენი, ნაპოლეონი III, იყო. ჩვენ ვთქვით
რომ ახლანდელმა საფრანგეთის მმართვებლო
ბამ და ერმა გაიგო ყველა თავის დამამცირე
ბელი მიზეზები და ამის გამო ახლა თავის
შინაგანი მდგომარეობის გაუმჯობესობას შე
უდგა. მაგრამ ცოტა არ იყოს, ჩვენ გა
ვაღიდეთ ეს გარემოება; რაც შეეხება თვით
თონ ერს, დარწმუნებით შეიძლება კატე¹
თქვას, რომ უწინდელი, ნაპოლეონის დროეუ
ლი, წყობილობისა იმას ახლა თითქმის არა
ფერი აღარა სწამს. მაგრამ, საუბედუროთ
ესევე არ ითქმის იმ „ტიერის რესპუბლიკაზე“
რომელიც ახლა საფრანგეთს მმართავს: ა
ახალ მმართვებლობაში ჯერ ბევრი ისეთ
წყობილობანი და პირები დარჩნენ, რომელ
ნიც ნაპოლეონის დროს იყვნენ და თეითონ
იმას, და არა საფრანგეთს, ემსახურებოდნენ
რა სიკეთე უნდა დაყროდა საფრანგეთს ასე
თი პირებიდგან და ან შემდეგში რა სიკეთე
ნახავს, როდესაც ისინი, თავის ქვეყნის სამ
სახურის და წარმატების მაგიტრათ, მხოლოდ
საკუთარი ჯიბეების გატენასა და ნაპოლეონის
საფრანგეთში სამუდამო დამკეითრებას სცდი
ლობდნენ!... ვრან ცუზებმა ეს ხასიათი ნაპო
ლეონისა და იმის მომხრეებისა ისე კარგად
გაიგეს, რომ უბედურმა მდგომარეობამ ამ
ჩევანში რომ ჩააგდოს ისინი, უკველია

ომელასამე ურინანის და თოთქმის ბურბონის დინასტიის პრინცის უფრო ამოირჩევენ, იდრე ისევ ნაპოლეონს. მაგრამ, დეკორ, აქმე ამ არჩევანამდე არ მისულა ჯერ და, იოგორც სხანს, მგონი, არც მიყიდეს. თუმცა ინონით, მ რთალია, ჯერ რესპუბლიკა საუდამოთ არ დაწესებულა საფრანგეთში, რადან არც თვითონ ხალხს და არც იმის წარმადგენლებს ამის სურვილი არ გამოუკავშირდებიათ, მაგრამ საქმით კი რესპუბლიკა დაკვიდრებულია. ნამდევალი (რადიკალური) რესპუბლიკელები ამას წინათ ახალ ნაციონალური კრების ამორჩევას და სამუდამოთ რესპუბლიკის გამოცხადებას თხოულობდენ, მაგრამ ახლა ისინი ხედავენ, რომ ახლაც, რომორიც არის, მანც რესპუბლიკა და ამას არდა ახალი კრების ამორჩევა და რესპუბლიკის სამუდამოთ დაწესებაზე ლაპარაკი უშვოთველად არ ჩაიგლიდა და ამიტომ აღარ თხოულობდენ ამას; დროებით „ტიერის ნაფერარი რესპუბლიკითაც“ დაკმაყოფილდნენ და უმთავრესი ყურადღება საფრანგეთის შინაგან მდგომარეობას მიაქციეს.

ମାନ୍ତରିଳାପ, ରାତ୍ରିଗାଲୁହର କ୍ଷେତ୍ରିକୀୟଙ୍କୁଳେସି
ଫୁଲମହିମାର୍ଗେନ୍ଦ୍ରମା, ବାମ୍ବୁରାମ, ରାମଧେଲିପ ଅଥୁ
କୁନ୍ଦାଶ୍ଵେତ ଫରୋସ ରାଲାପ ଯନ୍ତ୍ରାମ ଉତ୍କଳନ୍ଦର୍ମୟ
ବା ପ୍ରିୟର୍ସ, ଲ୍ରେନ୍‌ରାଲୁହ କ୍ଷେତ୍ରିକୀୟଙ୍କୁ
ଦା, ରାମ, ଶଜାନଦିଆ, ବୈଲିତିପୁର ଶାକ୍ତମ୍ଭେଦିତ୍ୟ
ଶକ୍ତିଶ ତାଏଇ ଦ୍ୱାନ୍ତବ୍ରତ ଦା ତାଏରେ ଘେପାରିତାମ୍ଭେନ
ତ୍ରେଦିବ ଶିର୍ବନ୍ଧରୁଲ ଶାକ୍ତମ୍ଭେଦି ମିର୍ଜପ୍ରିଣତ ଯୁରୁଳ
ଲେବାନ.

წესი უნდა შემოვილოთო. ახალი სამხედრო წესის შემოსალებად პარიუში ცალკე კამისია არის შედგენილი. აკამისის, როგორც ერთს გაზრდოს გაუგონის გადაუწყვეტის, რომ შმართებლობაში ყოველ წელიწადს 90,000 კაცი უნდა გაძრაწვიოს მთელი არმია მშეიღობიანობის დროს 700,000 კაცისაგან უნდა იყოს შემდგარი. პოველ სალდათი 20 წელიწადს უნდა იმსახუროს სამხედრო სამსახურში, 8 წელიწადი მომქმედ არმაში და დანარჩენი თორმეტი რეზერვში ასომელიც ირ ნაწილათ იქნება გაყოფილი როგორც პრესისის ლანდევერი და ლანდშტურმანის; საფრანგეთში ლანდშტურმის ჭმაგიერა ნაკადნალორი დაზრდა იმიბა.

სენის ღენერალურ რჩევაში ერთ წევრს უთქვაშს, მართებლობას წინადადება მიესცეთო რომ ბონაპარტის შთამომავლობა სამუშაშო განდევნილი იყოს საფრანგეთიდამათ. ამბო ამდენ, რომ თვითონ მართებლობასაც ჰქონდნაზე კანონის გამოცემის განზრახვათ, მაგრამ, როგორც ბოლოს აღმოჩნდა, ეს ტუკი ლი ხმები ყოფილა. სენის დეპარტამენტი რჩევას კი ეს წინადადება დიდის თანაგრძნობით მიუღია და, გარესანება თუ არა ნაციონალური ძრება, ამ წინადადებას შეიტანენ; მარამ ძრება იმას პოლიტიკურ მნიშვნელობა მისცემს და, რადგან ღენერალურ რჩევები პოლიტიკურ საქმეებზე სჯა, კანონით, აღმაღლული აქვთ, ამ თხოვნას უყურადებო დააგრძებენ.

କ୍ଷେତ୍ରକୁଳ ଏବଂ ଜୀବଜଗନ୍ତ

ევლმა ოცის, რომ აქსტრიის იმპერი-
ოლ ტომი ხალხები შეადგენენ. მაგ-
ლაზე უმრავლესი ამ ხალხებში არიან
ვენგრიელები და სლავიანები. ამ
ხ შეუა აქსტრიაში მუდამ განხეთქი-
უთანხმობა ჰსუფეეს: ნემცებს ჰუკო,
სტრიის იმპერიაში ისინი ბატონობ-
ბრიელებიც თავის მხრით ამსვე ნატ-
ენ თავისთვის; სლავიანები სცდილო-
ბმ არც ნემცებსა და არც ვენგრიე-
ლ დაემორჩილონ და თეითარსებო-
ვან. მა არის ამათი განხეთქილების
უკანასკნელმა აქსტრიის პირველმა
მა, გრაფ ბეისტმა ისე მოათავსა საქ.
1 აქსტრიის იმპერიის მმართვა მხო-
არი ხალხის წარმომადგენლებს ჩაუგ-
რში: ვენგრიელებსა და ნემცებს. მაგ-
აირმა წყობილებამ არცერთი ამათგა-
რც განსაკუთრებით ჩეხები და სხვა
ები არ დააკმაყოფილა. ჩეხებმა გა-
დეს ამას წინათ აქსტრიის იმპერია-
თავის სურვილი, რომელშიაც უფრო
ძულს თავისუფლებას და სხვა ხალე-
დაუმოკიდებლობას თხოულობდენ.
ვილის დაკმაყოფილებაზე ჩეხებისა და
ლოთ სლავიანების დამშვიდება დამო-
ლი იყო. მაგრამ ფრანც-ისაზმა, ბე-
ჩეებით, პირ-და პირ უარი უთხრა იმათ
ი წარმომადგენლი შინისტრი-პოლენ-
ამის გამო იძულებული იყო გამო-
2 სამსახურიდგან. ამის შემდეგ გრაფ
კ გამოვიდა სამსახურიდგან. ამნაირათ
ხ შინაგანი საქმეები ახლა უფრო
რთა, ვიდრე წინათ იყო. უფრო და-
ბით საზოგადოთ აქსტრიის საქმეებ-
3 შემდეგში მოველაპარაკებით მკით-

სამართლი

თუ ილისის კრასეული გივაზის
ერთობენ უც. შელისოვსკისა და გვ.
სამიერ-ევგენიათოპის სახე

ପାରସ୍ଯଲୋ କ୍ଷେତ୍ରରେ 11-ଟା ଓ 13 ମନ୍ଦିରଙ୍କ
ନେତ୍ରିଳୀଶ୍ଵର ମହାରାଜଙ୍କଙ୍କ ମହାଶାମାରତଳ୍ଲେଖ ତା
ନ୍ତର ପାରସ୍ଯରେ ଉପରେ ଉପରେ ଉପରେ ଉପରେ ଉପରେ
ପାରସ୍ଯରେ ଉପରେ ଉପରେ ଉପରେ ଉପରେ ଉପରେ ଉପରେ

ମୋହାରୀର ନିଜିତ, ମୋହାରୀରିଲୋକ ଫିନ, ଯାହା
ମେହିରିଟ ଦ୍ୱାରା ପରିଚୟ କରିଲୁଛି ଏହାର ଗମନାଳୀ
ର ଦିନରେ କୃତିତ୍ତରୀଣ, ଉପରେ ଶ୍ରେଣୀକୁ କାହାର
ମେହିରିଟ ମେହିରିଟ ମେହିରିଟ ମେହିରିଟ ମେହିରିଟ
ମେହିରିଟ ମେହିରିଟ ମେହିରିଟ ମେହିରିଟ ମେହିରିଟ

მოსამართლე. უფ. შელიხოვსკი, გნ
ბაჟთ თქვენ ს.ჩიგარს რამე დაუმატოთ?
შელიხოვსკი *). უმთავრესი გარ
მოება ამ საქმისა იმ საჩიგარშია მოხსენები
ლი, რომელიც მე თქვენ მოგეცით. მაგრა
ამ კიდევ მინდა ორიოდე სიტყვა ესთქვა
1868 წლამდი მე ვიყავი თფილისის ქალებ
გიმნაზიის ინსპექტორად. ამ გიმნაზიის შემ
საქალ-გასავალი, ყოველგვარი ხარჯი და ჯ
მაგისტრები, რასაკირფელია, ჩემ ხელში იყ

1868 ජූලි මධ්‍යමගියුරුවන් සංඛ්‍යාත මේ පෙර කුරු යුතු ප්‍රාග්ධන ප්‍රාග්ධන ප්‍රාග්ධන ප්‍රාග්ධන ප්‍රාග්ධන

გავწმინდე და ჩემ აღვილზე დანიშნულს ინ-
სპექტორს, უფ. ნიკოლის, ჩავაბარე, მას
შემდეგ სამი წელიწადი გავიდა. ჭარსულ თვეე-
ში მე შეეცვდი ქუჩაში ჩემს უფროსს პავკა-
სის სამასწავლო მაზრის მზრუნველს, უფ. ნე-
კეროვს, რომელმანც შემდეგი მითხრა: „ჩე-
ლა ვიყვი მეკენშტროკთან და იმან მიამზო,
ვითომც თქვენ ქალების გიმნაზიისთვის საა-
თები წაგელოსთ, დავთარში ჩაგეწეროთ,
რომ ფული მიცემული არისო, მაგრამ ჯერ
აქამდინაც არ მიგეცესთ. მს რა ახირებული
ისტორია არისო?“ ზაკვირვებით მკითხა უფ.
ნეკეროვმა.

„მე ბევრი საქმეები მაწევს კისერზე, უფრო მსაჯულო, და გასაკვირეებლი არ აჩინს, რომ დამაციწყდა ფულების მიცემა. მართლაც მა-ზინ მომაგონდა, რომ 6 მან. და 50 კაპ. და-მრჩა მეცნენ შტოკის.“

(53 ადგილს ბეკენდორში სთხოვს მსაჯულს
ჩასწერს პროტოკოლში შეღიხვესკის სიტ-
ყვები, რომ 6 მან. და 50 კაპ. მეცნიტო-
კისთვის არ შიშიცია.)

„ბაზოფილე ჯიბიდამ 35 მან. და ვაძლოგ იმ
პირობით, რომ ქაღალდზე დაწერა ის ჩემი
შეურაცხყოფელი სიტყვები, რომელიც იმან
იქვე წარმოსოდეთ, ე. ი. „ეგრე პატიოსანი
კაცი არ მოიქცევაო.“ მაგრამ, რადგან მეკენ-
შტოკმა ეს სიტყვები არ დასწერა, აღარც მე
მივეცი ფულები. ჩემი თხოვნა, უფ. მსაჯუ-
ლო, ის არის, რომ კანონით დასაჯოთ უფ-
შეკენშტოკი, რომელმანც ზემოხსენ ყბული
სიტყვებით უპატიურობა მომაყენა მე.

„Ամեցարո սկագուշրջեց ծյանձյալ մռայլ-
նց քաղաք հիմտուու: Ցուցո վշրջանօնաս թիմեցնա,
Ցուցո Սաելմիցոց գուլցենս Հայան բայս,
Ցուցո, ցոն ուրու, և ծառնուրօնաս; Ազրամ պայ-
լա Կոլոս թիմեցնամ հռամ մը թիմոնդատ ցա-
մռայլ ու ցոմերկուրեցտ, սոյ. Ամաչուլու,
հռամ ճղցէ տէպէն թինա Վագայան և առա
Առնենին ցան ցագասաելութեղալո. Ճղցմու մը
թիշոնդա Տայմե հիմ սոյրուսեցտան: Մը ազմոն-
ս Արհագուշու թիւսու ցոմահուրութեցտ հիմ տացէ;
Ազրամ ճղցէ կո, Հագայան ցէ Տայմե ցամու Շյահա-
մայ, Տայմապնու մոնդա ցագոմահուրու տացօ.

„Ոյնքան ովքեր առ ըստօքտ, սպ. մաշտ-
կու, հռմ թյ Ռոյոլուսուս կլասացորո զիմեա-
ծուս գորոշելուն զար և ամաս ցարնեա հռմի
Ռոյոլուսուս Ցյուլցեծի հիմ եղլթու. Ցմահոյեծ-
կունամ օմքունատ Տանգու პորատ դամինաս,
հռմ համունամի ան Եռահի Կմանուուս նուու

ჩამიბარა. მაშა სადამე საჭიროა, რომ თვი-
თონ მე უმანკო ზნეობისა და კეთილ-სეი-
ნიდისიან კაცათ მიცნობლენ ყველანი. მაგ-
რამ, საუბედუროთ, ეს ასე არ არის: დღე-
ვანდელი საქმისთანა სამეცნიერო ტურილ-უბრა-
ლოთ წამოხდინეს რეპუტაცია. პმის დასამ-
ტკიცებლად ერთ მაგალითს მოგიყვანთ: ამას
წინათ ერთმა ჩემი გიმნაზიის მოწაფემ მეო-
რეს წევი მოპარა; მე მოვიხმე პატარა ქურ-
დი და რამდონიმე გულ-მხურვალე და გრძნო-
ბით სავსე სიტყვები უთხარი პატიოსნებაზე. მე-
ორე თუ მესამე დღეს მე ვხედავ, ეს ყმაწ-
ვილი რაღაც ქალალით ჩემ კიბეზე მოლის;
მივაქციე ყურადღება; ის მოიპარა ჩემ ფან-
ჯარისთან და უეცრათ მიაკრა იმას ეს ქალალ-
ლი....

